

EL TREBALL DELS TABAQUERS

Els oficis artesans

Aquesta fitxa vol fer conscients els alumnes dels canvis que ha experimentat el món del treball des de l'època dels tabaquers (s. XIX i XX) fins a l'actualitat amb la mecanització progressiva de les feines i processos de producció.

Per tal de fer-ho, es treballarà el concepte de treball artesà prenent com a referent la feina dels tabaquers observada durant la visita al Museu del Tabac i ubicant-la en el context històric en el qual es desenvolupava.

Objectius

- Conèixer el concepte de feina artesana i d'artesà.
- Relacionar la feina artesana amb l'època en què va tenir més presència.
- Copsar l'evolució tècnica que experimenta la societat.

Guia de la fitxa

Presentació

Per introduir l'activitat s'explicarà que fa 100 anys no hi havia tantes màquines com ara i moltes feines s'havien de fer a mà. També es comentarà que per a aprendre a fer una feina calia practicar-la molt de temps i fer d'aprenent uns quants anys abans de poder dedicar-s'hi. De la gent que tenia un ofici d'aquest tipus, se'n deia artesans, i els tabaquers i tabaqueres n'eren un bon exemple.

Desenvolupament de l'activitat

La fitxa planteja dos exercicis, un primer exercici en el qual els alumnes hauran de destriar quina és la definició correcta d'artesà entre quatre possibilitats diferents i un segon exercici on se'ls demanarà que senyalin, d'un llistat de feines, quines són artesanes.

La realització d'aquests exercicis és individual, tot i que després es farà una posada en comú entre tota la classe per acordar quines són les respostes correctes.

Les definicions que s'ofereixen per a la seva valoració són:

Un artesà és la persona que...

☐	... treballa només amb les mans per crear objectes únics i diferents entre si.
☒	... elabora productes utilitzant sobretot les mans.
☐	... treballa amb les mans perquè no té mitjans per a comprar maquinària.
☐	... elabora productes idèntics utilitzant només màquines per a fer-ho.

La feina de l'artesà es pot definir basant-se en tres condicions:

- És una feina principalment manual, encara que pot utilitzar màquines com a eina de treball.
- És una feina productiva, és a dir, que està orientada a crear un objecte o elaborar un producte.
- És una feina orientada a la producció, i per tant es produeix el mateix producte tantes vegades com calgui.

Per a realitzar una feina artesana, cal destacar que són necessaris uns coneixements i habilitats manuals específiques.

L'evolució tècnica de les màquines i l'automatització de moltes feines ha motivat la pèrdua de moltes d'aquestes feines, ja que la persona només ha de controlar la màquina que les realitza.

Un cop triada la definició, es demana als alumnes que, basant-se en ella, identifiquin les feines artesanes en un llistat on poden trobar diferents tipus de feines.

D'acord amb la definició correcta, aquestes serien:

☒ Modista	☒ Fuster
☐ Mecànic de cotxes	☐ Metge
☐ Missatger	☐ Botiguer
☒ Terrissaire	☐ Conductor de camions
☐ Perruquer	☒ Joier

En acabar l'activitat

Un cop finalitzada l'activitat, es proposen algunes qüestions per comentar amb els alumnes i aprofundir el tema. Són les següents:

- Quines habilitats creus que ha de tenir un bon artesà?
El treball dels artesans es basava principalment en els seus coneixements i la seva habilitat manual; per això els bons artesans havien de ser destres amb les mans, polits amb la seva feina, endreçats i constants, ja que havien de repetir els processos moltes vegades.
- Tot artesà fa productes. Recordant la visita al Museu del Tabac, digues quins productes elaboraven els tabaquers i les tabaqueres de manera artesana.
La gran majoria dels productes de Cal Reig van començar sent artesans, com les rajoles, els cigars, els caliquenyos o les cigarretes.
- Molts oficis artesans antics han desaparegut amb el pas del temps i l'evolució tècnica. Mira el llistat següent i digues quins creus que encara existeixen avui dia i què creus que produïa cadascun d'ells:

Ofici	Producte	Pervivència
▪ Puntaire	▪ Puntetes de coixí	▪ Com a hobby
▪ Esclopaire	▪ Esclops	▪ No
▪ Espardenyer	▪ Espardenyes	▪ Sí
▪ Cisteller	▪ Cistelles	▪ Sí
▪ Boter	▪ Bótes de fusta	▪ No
▪ Surer	▪ Taps de suro	▪ No

Per anar més enllà

Altres propostes que es poden realitzar a la classe al voltant dels usos de les plantes i el seu conreu són:

- Investigar diferents oficis artesans i feines tradicionals entrevistant els pares i els avis.
- Convidar alguna persona gran que hagi treballat com a tabaquer/a o en alguna altra feina artesana perquè expliqui a la classe com era el treball quan era jove.